

En arbetstagarorganisation påkallade både med ett bolag, innan det försattes i konkurs, och med konkursboet förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen i fråga om vissa medlemmars anställningsförhållanden och lönefordringar samt i fråga om förhandlingsskyldighet förelåg. Konkursförvaltaren avböjde att förhandla. Tvisten har i huvudsak gällt frågan om konkursboet därmed har gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran.

Arbetsdomstolen har funnit att medbestämmandelagen liksom annan arbetsrättslig lagstiftning är tillämplig även när en arbetsgivare har försatts i konkurs. Ett konkursbo, genom en konkursförvaltare, är därmed bundet av bl.a. föreskrifterna i medbestämmandelagen om arbetsgivares förhandlings- och informationsskyldighet och anses vid tillämpningen av de föreskrifterna lika bundet av kollektivavtal och anställningsavtal som konkursgäldenären var eller hade varit det. Den allmänna förhandlingsrätten i 10 § medbestämmandelagen tillkommer alla arbetstagarorganisationer som har medlemmar anställda hos arbetsgivaren och förhandlingsrätten består även under konkurs. När en arbetsgivare försätts i konkurs övertar konkursboet därför arbetsgivarens skyldighet att förhandla enligt 10 § medbestämmandelagen. De frågor arbetstagarorganisationen begärde förhandling om omfattas av förhandlingsskyldighet enligt 10 § medbestämmandelagen och påståendet att medlemmarna var eller hade varit arbetstagare hos bolaget framfördes inte mot bättre vetande. Konkursboet bröt därmed mot förhandlingsskyldigheten när konkursboet motsatte sig att delta i förhandling och ålades att betala allmänt skadestånd till arbetstagarorganisationen.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM

AD 2026 nr 6

2026-02-11

Mål nr B 94-25

Stockholm

KLAGANDE

Konkursboet efter Car & Diagnostic Sweden AB, 559164-6699,
c/o Advokatfirman Göran Strandh AB, Lövåsvägen 32, 167 32 Bromma
Ombud: konkursförvaltaren Göran Strandh, adress som ovan

MOTPART

Stockholms Lokala Samorganisation av SAC, 802002-1518, Box 6507,
113 83 Stockholm
Ombud: Emma Thudén Ärje och John Nordmark, adress som ovan

SAKEN

Förhandlingsvägran

ÖVERKLAGAD DOM

Södertörns tingsrätts dom den 16 juli 2025 i mål nr FT 811-25

Tingsrättens dom, se bilaga.

Bakgrund

Innan Car & Diagnostic Sweden AB (bolaget) försattes i konkurs den 10 september 2024 begärde Stockholms Lokala Samorganisation (samorganisationen) förhandling med bolaget enligt 10 § medbestämmandelagen med anledning av tre medlemmars anställningsförhållanden och lönefordringar. Förhandlingar inleddes men avslutades aldrig.

Efter att bolaget försattes i konkurs begärde samorganisationen att förhandlingarna skulle fortsätta med konkursboet efter Car & Diagnostic Sweden AB (konkursboet). Förhandling påkallades även i fråga om förhandlingskyldighet förelåg eller inte. Konkursförvaltaren meddelade samorganisationen att han inte avsåg att medverka till förhandling och någon förhandling genomfördes inte.

I tingsrätten yrkade samorganisationen att konkursboet skulle betala allmänt skadestånd till samorganisationen med 29 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning till dess full betalning sker, eftersom konkursboet gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran. Samorganisationen begärde ersättning för rättegångskostnad med 900 kr för ansökningsavgiften i tingsrätten.

Konkursboet motsatte sig samorganisationens yrkanden. Något belopp i allmänt skadestånd vitsordades inte, men ränteberäkningen vitsordades. Konkursboet begärde ersättning för rättegångskostnad med 35 000 kr för ombudsarvode och anförde att ersättningen skulle betalas eftersom samorganisationen varit försumlig genom att inleda onödig rättegång och taktiskt begränsa sitt yrkande beloppsmässigt för att 18 kap. 8 a § rättegångsbalken skulle bli tillämplig.

Samorganisationen bestred konkursboets yrkande om rättegångskostnad.

I den överklagade domen fann tingsrätten att konkursboet gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran och dömde ut de av samorganisationen yrkade beloppen avseende allmänt skadestånd jämte ränta och rättegångskostnad. Tingsrätten avslog konkursboets yrkande om ersättning för rättegångskostnad.

Yrkanden m.m.

Konkursboet har yrkat att Arbetsdomstolen, med ändring av tingsrättens dom, ska avslå samorganisationens talan och förplikta samorganisationen att ersätta konkursboets rättegångskostnad i tingsrätten. Konkursboet har yrkat

ersättning för rättegångskostnad i Arbetsdomstolen med 40 000 kr exklusive mervärdesskatt för ombudsarvode.

Samorganisationen har motsatt sig ändring av tingsrättens dom. Samorganisationen har åberopat samma bevisning som i tingsrätten.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling.

Parternas talan

Parterna har till stöd för sin talan åberopat samma grunder och utvecklat talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten. Parternas talan kan, efter förtydliganden och tillägg i Arbetsdomstolen, sammanfattas enligt följande.

Samorganisationen

Konkursboet övertog bolagets arbetsgivaransvar och var skyldigt att fortsätta den påbörjade förhandlingen enligt 10 § medbestämmandelagen. Samorganisationen påkallade även förhandling med konkursboet. Förhandlingen syftade till att klargöra konkursboets inställning till medlemmarnas anställningsförhållanden i konkursbolaget och deras lönefordringar, vilket var av vikt för att kunna avgöra vilka fordringar medlemmarna skulle kunna göra gällande i konkursen. Samorganisationen hade anledning att tro att konkursbolaget var medlemmarnas arbetsgivare. En förhandling hade gett samorganisationen tillfälle att ange varför konkursbolaget var medlemmarnas arbetsgivare, varför medlemmarna hade en lönefordran mot konkursbolaget och varför konkursboet var skyldigt att förhandla med samorganisationen. En förhandling hade kunnat ge samorganisationen klarhet i om samorganisationens uppfattning i dessa frågor var riktig. Lönegarantieförfarandet erbjuder inte sådana möjligheter till dialog, varför en ansökan om lönegaranti inte är en fullgod ersättning till förhandling. Förhandling med konkursboet påkallades också i fråga om förhandlingsskyldighet förelåg eller inte. Bestämmelsen i 7 kap. 8 § konkurslagen anger utgångspunkterna för hur konkursförvaltaren ska bedriva förvaltning av konkursboet, men kan inte ses som en

uttömmande reglering av ett konkursbos rättsliga förpliktelser eller av de åtgärder som kan behöva vidtas inom ramen för en konkurs. Konkursboet var skyldigt att delta i förhandling.

Genom att inte medverka till att förhandling kom till stånd gjorde konkursboet sig skyldigt till förhandlingsvägran och ska därför betala skadestånd med yrkat belopp för brott mot förhandlingsskyldigheten. Yrkat belopp är i enlighet med vad som vanligtvis döms ut vid förhandlingsvägran.

Samorganisationen har inte agerat försumligt och föranlett onödig rättegång. Samorganisationens inställning i tvisten har både varit verklig och seriös och det har funnits intresse av att få tvisten prövad.

Konkursboet

Bolagets förhandlingsskyldighet har inte övergått till konkursboet. Bolagets förhandlingsskyldighet kvarstår för konkursbolaget genom dess styrelse eller annan behörig företrädare, inte för konkursförvaltaren.

Konkursförvaltarens förvaltningsåtgärder avseende de anspråk som de anställda i konkursbolaget har och deras arbetsrättsliga ställning regleras i huvudsak i lönegarantilagen och konkurslagen. Konkursförvaltaren ska som en av sina första förvaltningsåtgärder upprätta en bouppteckning där bl.a. varje borgenär anges, med angivande av konkursbolagets skuld till borgenären och om skulden är prioriterad eller oprioriterad. I denna förvaltningsåtgärd ingår att utreda om det vid konkursutbrotten fanns befintliga anställningsförhållanden eller tidigare anställningsförhållanden som kan grunda en fordran på konkursbolaget. Vid konkursutbrottet säger konkursförvaltaren upp samtliga anställningsavtal på grund av arbetsbrist. En bouppteckning kan kompletteras om lönefordringar på grund av tidigare okända anställningsförhållanden tillkommer. Samorganisationen fick i samband med sin förhandlingsframställan besked om att medlemmarnas anspråk skulle utredas och beslutas inom ramen för konkursförvaltningen. Samorganisationens underlag avseende medlemmarnas anspråk var ofullständigt och oklart och komp-

letterades och förtydligades inte, trots påpekanden. En löneborgenärs anspråk som inte tillgodoses inom ramen för den statliga lönegarantin kan också prövas enligt bestämmelserna i 9 kap. konkurslagen om bevakning i konkurs eller i samband med att utdelningsförslag enligt 11 kap. konkurslagen upprättas. För ett konkursutsatt bolag finns således särskilda regler inom ramen för konkursförfarandet om hur anställningsförhållandena i konkursbolaget ska handläggas. Dessa regler är exklusiva och äger företräde framför medbestämmandelagens allmänna förhandlingsrätt och kan inte bli föremål för förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen. Enligt 7 kap. 8 § konkurslagen är konkursförvaltarens åliggande att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa och se till att de får maximal utdelning för sina konkursfordringar. Konkursförvaltaren ska därför vara återhållsam med förvaltningsåtgärder som innebär att utdelningen till borgenärerna kan komma att förringas. Konkursförvaltaren ska också enligt 7 kap. 10 § konkurslagen på eget initiativ i viktiga frågor höra tillsynsmyndigheter och berörda borgenärer, vilket ger utrymme och skyldighet för konkursförvaltaren att inhämta synpunkter från löneborgenärer och deras arbetstagarorganisationer. Konkursboet hade inte skyldighet att delta i förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen. En sådan förhandling skulle inte klargöra, utreda eller avgöra förhandlingsfrågorna, utan endast medföra konkurskostnader och förringa konkursboets utdelningsförmåga. Det förekommer inte att arbetstagarorganisationer påkallar förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen för handläggning av de aktuella förhandlingsfrågorna. Samorganisationen kallade till förhandling mot bättre vetande och konkursboet gjorde sig inte skyldigt till förhandlingsvägran.

Samorganisationen har varit försumlig genom att inleda onödig rättegång och ska därför ersätta konkursboets rättegångskostnad.

Twisten

Twisten gäller frågan om konkursboet gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran. Parterna är också oense om Samorganisationen varit försumlig genom att inleda en onödig rättegång.

Domskäl

En arbetstagarorganisation har enligt 10 § medbestämmandelagen rätt till förhandling med en arbetsgivare i fråga rörande förhållandet mellan arbetsgivaren och sådan medlem i organisationen, som är eller har varit arbetstagar hos arbetsgivaren. En förhandlingsskyldig arbetsgivare är enligt 15 § medbestämmandelagen skyldig att inställa sig till och delta i förhandlings-sammanträde samt vid behov lägga fram motiverat förslag till lösning av den fråga som förhandlingen avser. Det finns dock ingen rättslig skyldighet för parterna att komma fram till en lösning vid förhandlingarna.

Av förarbetena till konkurslagen framgår att medbestämmandelagen liksom annan arbetsrättslig lagstiftning är tillämplig även när en arbetsgivare har försatts i konkurs. Ett konkursbo, genom en konkursförvaltare, är därmed bundet av bl.a. föreskrifterna i medbestämmandelagen om arbetsgivares förhandlings- och informationsskyldighet och anses vid tillämpningen av de föreskrifterna lika bundet av kollektivavtal och anställningsavtal som konkursgäldenären var eller hade varit det. Den allmänna förhandlingsrätten i 10 § medbestämmandelagen tillkommer alla arbetstagarorganisationer som har medlemmar anställda hos arbetsgivaren och förhandlingsrätten består även under konkurs. Det anges i konkurslagens förarbeten att det saknades anledning att införa särskilda regler i konkurslagen som hänvisar till medbestämmandelagen, eftersom den senare lagen har generell giltighet. Se prop. 1978/79:105 s. 169 ff. När en arbetsgivare försätts i konkurs övertar konkursboet således arbetsgivarens skyldighet att förhandla enligt 10 § medbestämmandelagen.

Samorganisationen påkallade hos både bolaget, innan det försattes i konkurs, och konkursboet förhandling om sina medlemmars lönefordringar och ville reda ut om medlemmarna var eller hade varit arbetstagare hos arbetsgivaren. De frågor samorganisationen begärde förhandling om omfattas av förhandlingsskyldighet enligt 10 § medbestämmandelagen och samorganisationens påstående att medlemmarna var eller hade varit arbetstagare hos bolaget kan, enligt Arbetsdomstolens bedömning, inte anses vara framfört mot bättre vetande (AD 2006 nr 115). Det är ostridigt att konkursboet motsatte sig att delta i förhandling och att någon förhandling inte kom till stånd med konkursboet. Konkursboet bröt därmed mot förhandlingsskyldigheten i 10 § medbestämmandelagen och ska betala allmänt skadestånd till samorganisationen jämte ränta. Det yrkade beloppet är i enlighet med praxis och räntebereäkningen är vitsordad. Med denna utgång har samorganisationen inte varit försumlig genom att inleda onödig rättegång.

Samorganisationen har som vinnande part i både tingsrätt och i Arbetsdomstolen rätt till ersättning för sin yrkade rättegångskostnad om 900 kr för ansökningsavgift i tingsrätten.

Konkursboets överklagande ska därmed avslås och tingsrättens domslut i sin helhet fastställas.

Domslut

Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens domslut.

Ledamöter: Catharina Nordlander, Peter Syrén, Kurt Eriksson, Anders Norberg, Göran Söderlöf, Malin Sjunnebo och Elisabeth Mohlkert.
Enhälligt.

Rättssekreterare: Lina Cajvert